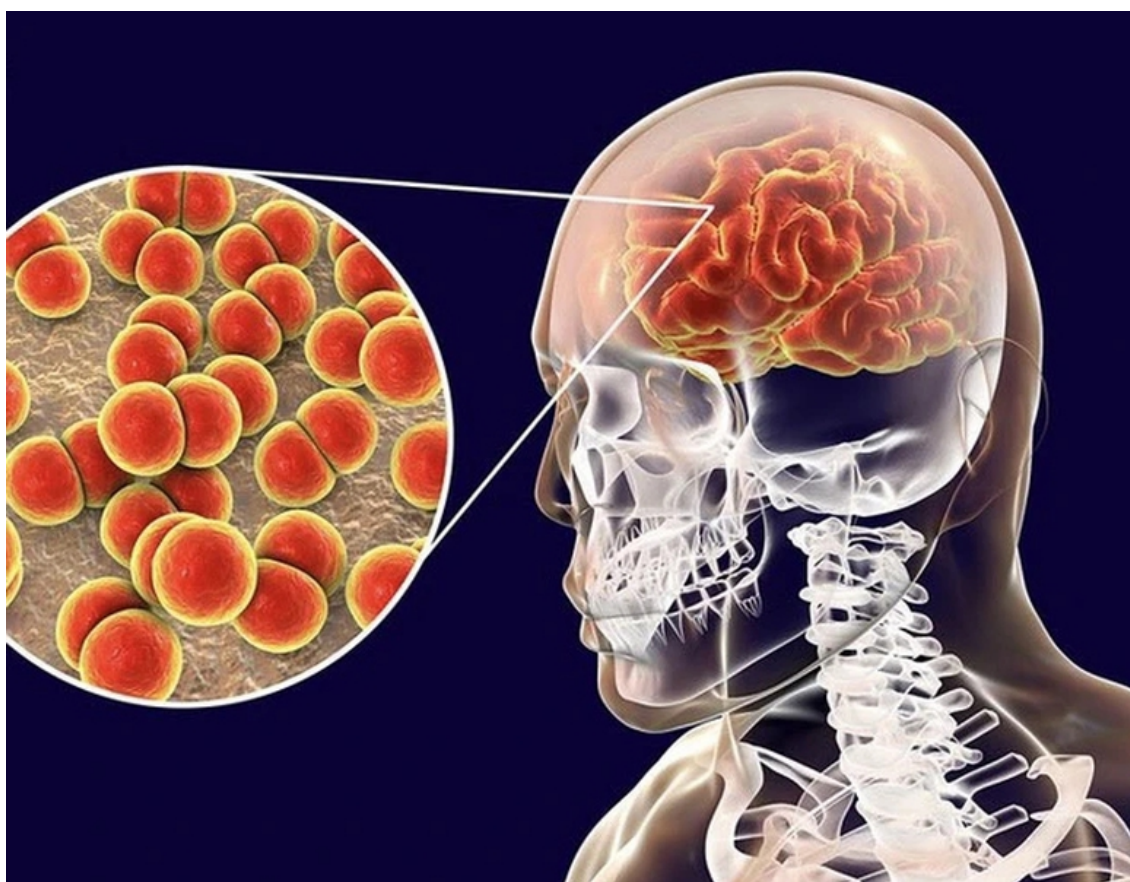

Ca bệnh do não mô cầu gia tăng

13:26 13/04/2026

Từ đầu năm đến nay, cả nước ghi nhận 24 ca bệnh do não mô cầu, trong đó có 4 ca tử vong. Nhóm tuổi mắc chủ yếu là trẻ dưới 15 tuổi, chiếm 46% tổng số ca mắc. Hiện, số ca mắc đang gia tăng. Bộ Y tế khuyến cáo người dân chủ động nhận biết sớm và biện pháp phòng bệnh.

Từ đầu năm đến nay, các ca bệnh do não mô cầu trong nước gia tăng

Bộ Y tế vừa thông tin, báo cáo giám sát từ tuần 1 đến tuần 14 năm 2026, cả nước ghi nhận 24 ca mắc bệnh do não mô cầu, trong đó có 4 trường hợp tử vong. Nhóm tuổi mắc ghi nhận tập trung ở trẻ em dưới 15 tuổi, chiếm tới 46% tổng số ca mắc.

Các trường hợp mắc được ghi nhận rải rác trong cộng đồng, chưa hình thành ổ dịch tập trung. Tuy nhiên, số trường hợp mắc có xu hướng gia tăng trong thời gian gần đây và cao hơn so với cùng kỳ năm 2025 (14 trường hợp).

Bộ Y tế nhận định, nguy cơ cao bệnh tiếp tục xuất hiện, ảnh hưởng đến sức khỏe người dân, nhất là trẻ em.

Bệnh do não mô cầu là một bệnh nhiễm khuẩn cấp tính, do vi khuẩn não mô cầu *Neisseria meningitidis* gây ra. Bệnh lây truyền chủ yếu do tiếp xúc trực tiếp với dịch tiết mũi, hầu, họng của người bệnh hoặc người lành mang trùng.

Đây là bệnh truyền nhiễm nguy hiểm, có thể diễn biến nhanh, gây các thể bệnh nặng như viêm màng não mủ và nhiễm khuẩn huyết. Đặc biệt, bệnh có thể để lại hậu quả nghiêm trọng như điếc, liệt, chậm phát triển tinh thần, thậm chí tử vong nếu không được phát hiện, điều trị kịp thời.

Dấu hiệu ban điển hình trên da của trẻ mắc viêm màng não mô cầu

Bệnh do não mô cầu diễn tiến rất nhanh và dễ nhầm với bệnh khác

Theo BS.CKI Bạch Thị Chính, Giám đốc Y khoa Hệ thống Tiêm chủng VNVC, bệnh do não mô cầu diễn tiến cực kỳ nhanh, có thể gây tử vong chỉ trong 24 giờ kể từ khi xuất hiện triệu chứng đầu tiên. Trong khi, các dấu hiệu khởi phát thường không điển hình, dễ nhầm lẫn với các bệnh viêm đường hô hấp thông thường như đau họng, sốt, đau đầu, mệt mỏi... khiến nhiều trường hợp bị chẩn đoán chậm, bỏ lỡ "thời gian vàng" điều trị và làm gia tăng nguy cơ tử vong.

Đáng lo ngại, bất kỳ ai chưa có miễn dịch đều có thể nhiễm vi khuẩn não mô cầu, trong đó nhóm nguy cơ cao gồm trẻ nhỏ, học sinh - sinh viên, thanh thiếu niên, người cao tuổi và người có hệ miễn dịch suy giảm. Không chỉ nguy hiểm bởi tốc độ tiến triển, não mô cầu còn đặc biệt phức tạp do sự lưu hành đồng thời

của nhiều nhóm huyết thanh gây bệnh.

Trên thế giới, 6 nhóm huyết thanh chính (A, B, C, W, Y, X) chiếm phần lớn ca mắc. Tại Việt Nam đã ghi nhận các nhóm A, B, C, W. Điều này đồng nghĩa với việc, một người dù đã có miễn dịch với một nhóm vẫn có thể mắc bệnh nếu chưa được bảo vệ đầy đủ trước các nhóm còn lại.

Bác sĩ Bạch Thị Chính phân tích, vi khuẩn não mô cầu trú trong hầu họng của người khỏe mạnh và người bệnh. Vi khuẩn lây qua đường hô hấp khi người bệnh hoặc người lành mang vi khuẩn ho, hắt hơi, nói chuyện ở khoảng cách gần.

Vi khuẩn cũng có thể lây qua tiếp xúc qua tay, đồ vật, bề mặt nhiễm mầm bệnh rồi đi vào mắt, mũi, miệng, sau đó xâm nhập vào máu gây bệnh. Chính đặc điểm này khiến não mô cầu trở thành bệnh có khả năng lây lan âm thầm nhưng nhanh chóng, đặc biệt tại các môi trường tập trung đông người như trường học, ký túc xá, khu vui chơi, lễ hội..., nơi việc kiểm soát tiếp xúc gần còn nhiều hạn chế.

Do đó, khi có người nghi nhiễm hoặc nhiễm vi khuẩn não mô cầu, cần giữ khoảng cách, đeo khẩu trang, rửa tay bằng xà phòng sau khi tiếp xúc nơi đông người. Những cách này giúp bảo vệ mọi người trước vi khuẩn não mô cầu và nhiều mầm bệnh truyền nhiễm khác.

Tuy nhiên, trong bối cảnh tồn tại phổ biến người lành mang vi khuẩn trong cộng đồng, các biện pháp phòng tránh tiếp xúc chỉ mang tính hỗ trợ. Để bảo vệ chủ động và bền vững, cần kết hợp với tiêm chủng đầy đủ, bao phủ nhiều nhóm huyết thanh nhằm giảm nguy cơ mắc bệnh ngay từ gốc.

Trẻ em tiêm vaccine não mô cầu - Ảnh: VGP

Những thói quen tốt phòng bệnh do não mô cầu

Vi khuẩn não mô cầu có thể tồn tại trong cơ thể mà không gây bệnh, nhưng sẽ bùng phát và tấn công mạnh mẽ khi hệ miễn dịch suy giảm, từ đó nhanh chóng xâm nhập vào máu và gây các biến chứng nguy hiểm. Vì vậy, việc duy trì một thể trạng tốt không chỉ giúp cơ thể khỏe mạnh mà còn đóng vai trò quan trọng trong kiểm soát và hạn chế nguy cơ tiến triển nặng khi nhiễm bệnh.

Các chuyên gia khuyến cáo mỗi người cần xây dựng lối sống khoa học: ngủ đủ giấc, uống đủ nước, ăn uống cân đối các nhóm chất, hạn chế rượu bia, thuốc lá - đây là những yếu tố nền tảng giúp củng cố hệ miễn dịch.

Bên cạnh các thực phẩm giàu đạm như thịt, cá, trứng, sữa, cần chú trọng bổ sung vitamin, khoáng chất và chất xơ từ rau xanh, trái cây, ngũ cốc để tăng cường sức đề kháng. Đồng thời, duy trì thói quen vận động, tập thể dục thể thao thường xuyên cũng giúp cơ thể nâng cao thể trạng, cải thiện khả năng chống lại tác nhân gây bệnh.

Ở trẻ sơ sinh, có thể xuất hiện các biểu hiện như thóp phồng, li bì, bỏ bú - những dấu hiệu nguy hiểm cần được can thiệp y tế khẩn cấp.

Bên cạnh đó, bác sĩ đặc biệt lưu ý không tự ý sử dụng kháng sinh khi chưa có chỉ định của bác sĩ. Việc dùng thuốc không đúng có thể làm che lấp triệu chứng,

khiến việc chẩn đoán trở nên khó khăn, đồng thời làm mất đi cơ hội điều trị sớm, yếu tố quyết định trong các ca bệnh não mô cầu. Về lâu dài, lạm dụng kháng sinh còn góp phần gia tăng tình trạng kháng thuốc, gây nhiều hệ lụy nghiêm trọng cho sức khỏe cộng đồng.

Tổ chức WHO và Bộ Y tế cũng khuyến cáo, tiêm chủng là giải pháp hiệu quả nhất để kiểm soát và ngăn ngừa các ca bệnh cũng như nguy cơ bùng phát dịch do não mô cầu.

Tuy nhiên, dù vaccine có khả năng bảo vệ cao, Bác sĩ Bạch Thị Chính cho rằng, vẫn cần kết hợp các biện pháp phòng bệnh cá nhân như súc miệng, họng bằng nước muối sinh lý; đeo khẩu trang, giữ khoảng cách, rửa tay thường xuyên, vệ sinh nhà cửa thông thoáng.

Cần lưu ý, quá trình súc họng cần kéo dài khoảng hai phút, để dung dịch xuống sâu nhất vùng cổ họng trong ba lần, mỗi lần khoảng 15 giây. Thực hiện súc họng khoảng 2-3 lần mỗi ngày, không súc lại bằng nước. Tuy vậy, cần tránh súc miệng bằng nước sát khuẩn quá nhiều lần một ngày vì có thể làm khô vùng họng, gây khô ráp, dễ tạo ra các vết trầy xước mở đường cho vi sinh vật xâm nhập vào cơ thể.

Rửa tay bằng xà phòng, cần thực hiện thường xuyên sau khi tiếp xúc nơi đông người, trước mỗi bữa ăn, cần rửa tay với xà phòng diệt khuẩn trong khoảng 30 giây, không nên quá nhanh.

Với trẻ nhỏ và các nơi ở tập thể như khu trọ, ký túc xá cần thường xuyên vệ sinh môi trường như: lau sàn, ngâm đồ chơi của trẻ trong dung dịch diệt khuẩn Cloramin B khoảng 30 phút.

Ngoài ra, trẻ em tiếp xúc với khói thuốc lá có nguy cơ mắc bệnh viêm màng não do não mô cầu cao hơn. Vì vậy, người lớn cần tránh hút thuốc gần trẻ.

Theo Chinhphu.vn